

Alicja Dziuba-Burczyk

**WPROWADZENIE.
EKONOMIA, FINANSE I EDUKACJA ZAWODOWA
WOBEC WYZWAŃ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

Koncepcja zrównoważonego rozwoju, biorąca pod uwagę złożoność procesów ekonomicznych, społecznych i ekologicznych, może mieć zastosowanie w skali przedsiębiorstw, regionów, gospodarek narodowych oraz w skali globalnej całego świata.

Zrównoważony rozwój kraju to także taki model gospodarki, w którym są świadomie kształtowane relacje pomiędzy wzrostem gospodarczym, a dbałością o środowisko naturalne tak, aby zapewnić odpowiedni poziom rozwoju społecznego. Warunkiem niezbędnym zrównoważonego rozwoju jest ciągle równoważenie jego trzech elementów: społecznego, ekonomicznego i ekologicznego. Rozwój społeczno-ekonomiczny poszczególnych gospodarek narodowych świata zależy od bardzo wielu czynników będących w obszarze zainteresowań zarówno ekonomii, jak i szeroko rozumianych finansów. W dobie globalizacji wraz z dynamicznym rozwojem wymiany gospodarczej i społecznej rośnie również znaczenie zrównoważonego rozwoju w skali międzynarodowej.

Opracowanie zostało poświęcone wybranym zagadnieniom finansów, ekonomii oraz edukacji zawodowej wobec współczesnych wyzwań zrównoważonego rozwoju. Siedem artykułów w nim zawartych zostało podzielone na trzy główne sekcje tematyczne: mikroekonomiczne uwarunkowania zrównoważonego rozwoju; finansowe aspekty zrównoważonego rozwoju przestrzennego, edukacja a zrównoważony rozwój.

Mikroekonomiczne uwarunkowania zrównoważonego rozwoju, społeczno-ekonomiczne, są przedmiotem rozważań pierwszego artykułu, w którym Autorka porusza istotne problemy z zakresu zarządzania wydatkami gospodarstw domowych w Polsce. W artykule zostały zaprezentowane wyniki statystycznej analizy czasowo-przestrzennej kształtowania się wydatków gospodarstw domowych ponoszonych na grupy dóbr i usług konsumpcyjnych w latach 2000–2014. Przedstawiono zagadnienia poziomu i struktury wydatków, określono społeczno-ekonomiczne determinanty kształtowania się wydatków w ciągu piętnastu badanych lat, określono także zmiany w hierarchii potrzeb konsumpcyjnych. Jako narzędzia badawcze zastosowano: metody klasyfikacji, modele ekonometryczne oraz wiele postaci modeli regresyjnych, co umożliwiło wszechstronną analizę oraz bardzo interesujące wnioski.

W drugim artykule została poruszona problematyka leasingu, jako źródła rozwoju przedsiębiorstw. Rozwój podmiotów gospodarczych uwarunkowany jest źródłami finansowania własnymi i zewnętrznymi. Jedną z metod finansowania działalności firmy jest leasing, który pozwala na dopasowanie czynników produkcji w skali mikroekonomicznej. Historia gospodarcza krajów wysoko rozwiniętych wskazuje na fakt wzrostu znaczenia finansowania działalności leasingiem. W Polsce przemiany gospodarcze w latach 90. spowodowały zmiany legislacyjne w zakresie umów leasingowych. W artykule przedstawiono analizę unormowań leasingu w podstawowych aktach prawa, takich jak: kodeks cywilny i ustawa o rachunkowości. Kodeks cywilny definiuje umowę leasingu od 2000 r., jako umowę nazwaną i nie w pełni jest ona zgodna z ustawą o rachunkowości normującą zakres umów leasingowych. Celem artykułu jest prezentacja wieloaspektowości leasingu oraz ujęcie w księgach rachunkowych leasingu operacyjnego i leasingu finansowego, zarówno u korzystającego, jak i finansującego. Zwrócono uwagę na niedoskonałości w ewidencji leasingu scharakteryzowane w KSR nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”, proponując jednocześnie ewidencję zgodną z teorią i praktyką rachunkowości. Ze względu na zapotrzebowanie na kapitał firm działających w gospodarce rynkowej, leasing w istotny sposób przyczynia się do dopasowania czynników produkcji w firmie z jednej strony, z drugiej zaś jest nośnikiem postępu i ich rozwoju.

W trzecim artykule, dotyczącym zrównoważonego rozwoju przestrzennego, Autor dokonał analizy przestrzennego zróżnicowania kondycji finansowej największych korporacji w Europie Środkowo-Wschodniej w czasie spowolnienia gospodarczego, na podstawie danych zawartych w raportach Deloitte dla lat 2008–2012. Liczbę korporacji i ich przychody ze sprzedaży oraz zysk netto zagregowano do kraju, w którym znajduje się siedziba zarządu. Wykazano, że globalne spowolnienie gospodarcze generalnie nie wpłynęło negatywnie na kondycję badanych firm, aczkolwiek występuje silne regionalne zróżnicowanie. Wyższą dynamiką parametrów finansowych cechowały się korporacje polskie i czeskie generujące najwyższe przychody ze sprzedaży i zyski netto. Wielkość

gospodarek mierzona poziomem PKB niekoniecznie sprzyja wysokim wynikom przeliczonym na jedną korporację. Przykładem tego może być Polska, gdzie mimo dużej liczby siedzib zarządów, najwyższych w regionie przychodów ze sprzedaży i zysków netto, wyniki finansowe poszczególnych firm, są niższe od średniej. Z kolei korporacje ulokowane w krajach o mniejszych gospodarkach cechują się lepszymi wynikami finansowymi, co zauważono w Czechach, Słowacji, na Węgrzech oraz na Ukrainie.

W artykule czwartym Autorzy dokonali przeglądu najważniejszych koncepcji miast. Odnieśli je do miast zlokalizowanych w Europie Środkowo-Wschodniej, porównując z ośrodkami zlokalizowanymi w Europie Zachodniej, Ameryce Północnej i Azji Południowo-Wschodniej. W Europie Środkowo-Wschodniej znaczna liczba miast posiada powiązania międzynarodowe, jednak ich potencjał gospodarczy i liczba siedzib zarządów największych firm światowych jest stosunkowo niewielka. Z tego powodu, poza Warszawą, nie występują ośrodki pełniące funkcje kontrolno-zarządcze w gospodarce światowej. Pozytywnym aspektem jest natomiast wzrost znaczenia największych firm tego regionu na arenie międzynarodowej, zwłaszcza w kontekście spadku znaczenia korporacji zlokalizowanych w krajach Europy Zachodniej. Do najważniejszych gospodarczo miast Europy Środkowo-Wschodniej należy zaliczyć Pragę, Warszawę, Budapeszt i Kijów. Zauważono również, że Warszawa, mimo większej liczby siedzib zarządów, posiada mniejszy potencjał międzynarodowy niż Praga.

Piąty artykuł poświęcony został problematyce gospodarowania nieruchomościami w sektorze finansów publicznych oraz analizie unormowań prawnych obowiązujących w tym względzie w Polsce. Sektor finansów publicznych prowadzi gospodarkę finansową wykorzystując zasoby majątkowe stanowiące własność państwową lub samorządową. Istotnym zagadnieniem jest gospodarka nieruchomościami z punktu widzenia optymalizacji dochodów i wydatków publicznych, a także zrównoważonego rozwoju przestrzennego. W racjonalnym gospodarowaniu nieruchomościami ma szczególnie istotne znaczenie wycena i ich klasyfikacja. Autor dokonał wnikliwej analizy porównawczej wykazując różnice w zakresie wyceny i klasyfikacji nieruchomości w świetle obowiązującego prawa: kodeksu cywilnego, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o rachunkowości, co jest szczególnie ważne w określaniu wartości majątku państwowego. W poszczególnych gałęziach prawa i odpowiadających im ustawach stosuje się pojęcie nieruchomości w różnym znaczeniu. Wycena nieruchomości w gospodarce nieruchomościami oraz w rachunkowości sektora finansów publicznych stanowią zagadnienia odmienne, gdyż służą innym celom i oparte są na innych zasadach. Z przedstawionej analizy wynika że wycena dla potrzeb gospodarki nieruchomościami jest odrębną od wyceny rachunkowej, a jej wyniki nie mogą być automatycznie przekładane na ewidencję księgową.

Ostatnie dwa artykuły dotyczą edukacji zawodowej wobec wyzwań współczesności, a więc w kontekście wymiaru społecznego zrównoważonego rozwoju. Świadome, aktywne społeczeństwo i wyedukowane na wysokim poziomie stanowi podstawowy element realizacji zrównoważonego rozwoju kraju. Ustawiczne podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności, zarówno dzięki systemom edukacji formalnej, jak i nieformalnej, powinno towarzyszyć życiu-i działalności zawodowej każdego obywatela. Chodzi m.in. o edukację, która będzie prowadzi do zdobycia przez obywateli umiejętności integrowania i równoważenia aspektów ekonomicznych, ekologicznych i społecznych w każdej działalności.

W artykule szóstym Autorka podjęła problematykę z zakresu społecznego wymiaru zrównoważonego rozwoju kraju. Pojawiły się w nim odniesienia do zmiany postrzegania kapitału ludzkiego we współczesnym świecie oraz jego rosnącej roli dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Szczególną uwagę zwrócono na rolę talentów (utalentowanej siły roboczej) oraz ustawicznego kształcenia zawodowego (*vocational training*). W krajowym szkolnictwie publicznym (na Węgrzech) zarządzanie talentami jest zagadnieniem o dużym znaczeniu. Poprawa jakości zasobów ludzkich jest przedmiotem różnych koncepcji rozwojowych, które koncentrują się na łatwych do wykorzystania kompetencjach i wybitnych wynikach skupisk talentów. Zauważalne jest rosnące zapotrzebowanie na utalentowanych ludzi, przez co gospodarka, jak również społeczeństwo, oczekuje odpowiedniego ich wykształcenia. Gospodarka węgierska podąża za światową tendencją w zakresie edukacji ogólnej, ale sytuacja wielu grup społecznych znajduje się w niezbyt korzystnym położeniu, zwłaszcza społeczności romskich, dla których uzyskanie odpowiednich kompetencji zawodowych staje się problemem. Autorka w konkluzji stwierdza że, poprzez nowoczesne metody oraz rozwój nowych typów ośrodków opieki dziennej, szkół, instytucji, w których można rozwijać ukryte talenty, możliwe byłoby przewyciężanie wielu problemów edukacyjnych na Węgrzech.

W artykule siódmym scharakteryzowano oraz przedstawiono zastosowanie gamifikacji, jako niekonwencjonalnej techniki edukacji zarówno formalnej, jak i nieformalnej. Gamifikacja polega na wykorzystaniu technik znanych z gier fabularnych do kształtowania zachowań i postaw ludzi w sytuacjach, które grami nie są. Działania te służyć mają zwiększeniu zaangażowania uczestników danego działania w procesy – szczególnie te, które wydają się być rutynowe i nudne. Sama technika opiera się na odczuciach zadowolenia, jakie czują ludzie w wyniku np. pokonywania trudności, zdobywania nagród, ale także w wyniku rywalizacji czy współpracy. W artykule podjęto próbę określenia możliwości zastosowania gamifikacji w kształceniu studentów – dodatkowo z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Przeanalizowano niektóre elementy gamifikacji wraz z podaniem możliwości zrealizowania ich z wykorzystaniem platformy e-learningowej KAAF.M.

Ostatni element niniejszego opracowania stanowi recenzja książki: *Sektory bankowe w Unii Europejskiej* wydanej nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w 2016 roku, dokonana przez doktorantkę Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Zrównoważony rozwój, jako niezwykle istotny proces dla Polski, został opracowany i obecnie stopniowo wdrażany w życie gospodarcze, społeczne i ekologiczne poprzez program rządowy „Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku”.